

Ritmovi Berlina: Šetnja kroz nasleđe tehno kulture

Sufinansira
Evropska unija

Ritmovi Berlina

Šetnja kroz nasleđe tehno kulture

Opšte informacije

Od 2024. godine, berlinska tehno kultura priznata je kao nematerijalno kulturno nasleđe u Nemačkoj. Ova tura istražuje njene rane godine kroz muziku, urbani prostor, napuštene zgrade i nove slobode Berlina nakon ponovnog ujedinjenja.

- Glavne teme:** Tehno kultura, sloboda i kreativnost, sukobi između kulture i komercije.
- Veličina grupe:** 1–8 učesnika
- Polazna lokacija:** Topography of Terror / sačuvani segment Zida, Niederkirchnerstraße 8, 10963 Berlin
- Dužina:** 6,5 km (uključujući jednu vožnju metroom)
- Procenjeno trajanje:** 2,5 sata
- Potreban materijal:** „Beats of Berlin” knjižica, napunjen telefon, uobičajena turistička oprema, aplikacija za mape poput Google Maps
- Nivo pristupačnosti:** Lako do srednje, uglavnom trotoarima, ali sa spuštenim ivičnjacima, stepenicama i rampama.

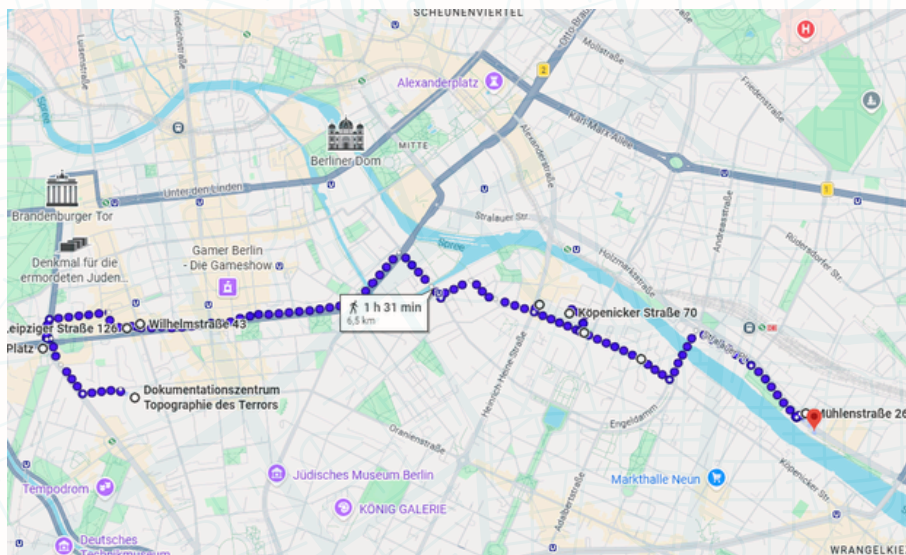
Nije bilo ulice, ni asfalta, ni uličnih svetiljki, samo rupe. Bili smo na kraju sveta. Stajali biste ispred neuglednih baraka na asfaltnom placu. Kada bi vas redari pustili unutra, kročili biste na plesni podijum koji je odlikovao eklektičan haus zvuk.

--suosnivač Tresora Dimitri Hegemann

Ritmovi Berlina

Šetnja kroz nasleđe teho kulture

Opšte informacije

Plan ture

- Izložba Topography of Terror
- Sony Center
- Bivši klub Tresor
- Bivši klub E-Werk
- Bivši klub Walfisch
- Bivši klub Planet
- Današnji klub Tresor
- Eisfabrik & Spreeufer
- East Side Gallery

SCAN ME

Pristupačnost

Trotoari i spuštene ivičnjaci

Veći deo ture odvija se standardnim gradskim trotoarima u delovima Mitte i Friedrichshain-Kreuzberg. Trotoari su uglavnom dovoljno široki za grupe. Ipak, ponegde postoje visoki ivičnjaci i neujednačeni spuštene prelazi na raskrsnicama, kao i uža delovi duž Spreeuferu i starijih ulica. Učesnicima u kolicima ili sa smanjenom pokretljivošću može biti potrebna pomoć na pojedinim prelazima i ivicama.

Stepenice, rampe i liftovi

Ruta uključuje jednu vožnju U-Bahnom između dve stanice. Na ovom delu nisu sve stanice potpuno pristupačne; pristup može podrazumevati stepenice i pokretne stepenice, a liftovi nisu zagarantovani ili mogu biti van funkcije. Sve stanice na otvorenom dostupne su u nivou ulice, bez obaveznog korišćenja stepenica, ali pojedine prečice ili vidikovci (npr. bliže vodi) mogu uključivati stepenike.

Mesta za odmor i sedenje

Duž rute postoji nekoliko mogućnosti za odmor: klupe i mesta za sedenje u blizini Potsdamer Platz-a, povremena sedišta duž Spreeuferu i poneki niski zidići kod East Side Gallery na kojima se može sesti. Ipak, kontinuiranih, planiranih mesta za odmor sa zagarantovanim sedenjem ima malo, naročito u srednjem delu ture.

Pristupačni toaleti

Javni ili polujavni toaleti nalaze se na većim saobraćajnim čvorištima (npr. Potsdamer Platz, Ostbahnhof), u tržnim centrima blizu centralnih stanica i u ugostiteljskim objektima u blizini stanica ture. Ipak, pristup toaletima nije zagarantovan i obično zavisi od kafića/restorana.

Bezbednost

Važe uobičajena pravila bezbednosti u gradu:

- ostanite uz grupu
- obratite pažnju na saobraćaj i bicikliste
- čuvajte vredne stvari

Ritmovi Berlina

Stanica 1: Topografija terora / sačuvani segment Zida

Od kontrole do praznine

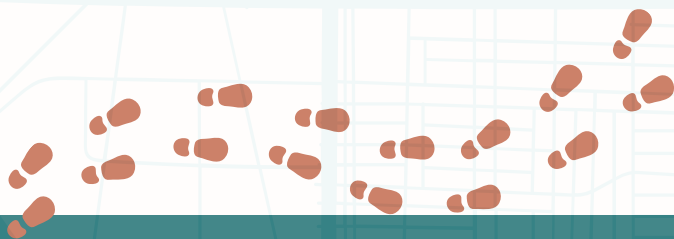
Kontrast na našoj polaznoj tački, za turu o kulturnim slobodnim prostorima i kreativnosti ranog tehno pokreta, teško da bi mogao biti veći.

Jer šta je suprotnost samoizražavanju i ekstazi slobodnih pojedinaca?

Kontrola! U našem slučaju: državna kontrola, sve do upotrebe smrtonosne sile.

Ono što ovde vidimo deo je nekadašnjih graničnih postrojenja, takozvanog „**pojasa smrti**“. Pojas smrti bio je strogo obezbeđena granična zona na istočnoberlinskoj strani Zida: širok, raščišćen koridor između same granične barijere i dodatnih prepreka, osmišljen tako da beg učini gotovo nemogućim.

Tipični elementi obuhvatali su signalne i bodljikave žičane ograde, staze za patrole, reflektore, osmatračnice, protivtenkovske rovove i druge prepreke, kao i grabuljani pesak ili šljunak koji su otkrivali tragove stopala.

Ritmovi Berlina

Mesto na kome stojimo nalazi se neposredno uz sačuvani deo Zida. Ovde, na izvornoj lokaciji, i dalje se vidi kuda je Zid prolazio i koliko je ovaj prostor bio blizu nekadašnje granične zone.

Nakon pada Zida, duž njegovog nekadašnjeg toka otvorio se vakuum. Potpuna kontrola ustupila je mesto, najpre, praznini. Praznini koju su smeli, **kreativni ljudi** jedva čekali da popune.

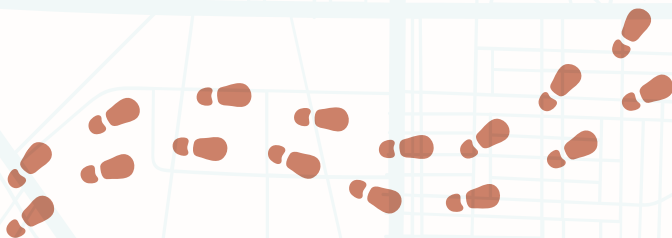
Aktivnost

SCAN ME

Sledeća stanica:

Nakon izlaska sa prostora izložbe skrenite levo do ulice Stresemannstraße, a zatim skrenite desno dok ne stignete do Potsdamer Platz-a.

Ritmovi Berlina

Stanica 2: Potsdamer Platz / Sony centar

Od pustoši do uglačanog korporativnog trga

Trideset pet godina je dug period u živom gradu.

Jedan od rezultata toga jeste ono što se ovde vidi, kod Sony Centra na Potsdamer Platz-u.

Grad pulsira između staklenih fasada i saobraćajnih arterija.

Reke ljudi se ukrštaju, čujemo delove razgovora, buku kofera na točkićima i automobila.

Svaki kvadratni metar je isplaniran, u nečijem je vlasništvu i jasno dodeljen određenoj nameni pa je, ako hoćete, ponovo pod kontrolom!

Ranih 1990-tih gotovo da nije bilo kontrole: Potsdamer Platz bio je prostrana peskovita, blatnjava pustoš od ruševina, praznih parcela i improvizovanih staza, tamo gde su nekada bili Zid i „ničija zemlja“.

Ritmovi Berlina

Posetioци klubova na putu ka Tresoru (naša sledeća stanica) sećaju se kako su prelazili mračne, otvorene prostore da bi stigli do podruma i poluporušenih zgrada.

Ti **prazni, nedefinisani prostori** olakšavali su da se započne nešto novo, bez traženja dozvole od bilo koga ili bilo kakve vlasti.

Šta se dešava kada je moguće samo svirati i izražavati se, a da niko ne kaže ne? Upravo o tome se u Tresoru radilo.

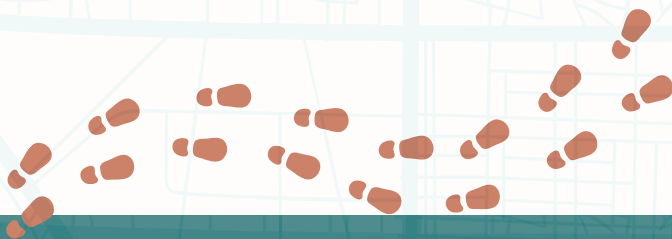
Aktivnost

SCAN ME

Sledeća stanica:

Do sledeće stanice pratite Leipziger StraÙe prema zapadu dok ne stignete do broja 126.

Ritmovi Berlina

Stanica 3: Bivši klub Tresor

Simbol tehna u Berlinu

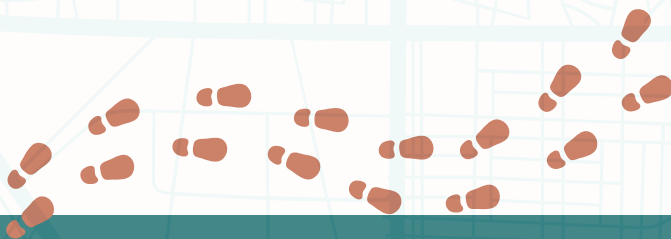
Na neki način, to je bila slučajnost.

U Detroitu je nastajala nova, mašinolika muzika, a onda je pao Zid i pretvorio nekadašnju prestonicu Istočne Nemačke u „autonomnu zonu“.

Odjednom se ukazalo mnoštvo praznih prostora koje je trebalo otkriti. I tehno je postao zvučna podloga svega toga.

Prave zvezde žurki često su bile napuštene, trošne zgrade koje su se pretvarale u plesne podijume, ponekad samo za jednu noć, a ponekad dovoljno dugo da na njima plešu ljudi iz celog sveta.

Iz takve atmosfere nastao je Tresor: danas sterilna arhitektura na adresi Leipziger StraÙe 126a ne odaje nikakav znak da je četrnaest godina bila kucajuće srce tehna.

Ritmovi Berlina

Kada se Tresor otvorio u martu 1991, prostor je još uvek bio polulegalan, sa nejasnim dozvolama. Istočni i zapadni Berlinci, pankeri, rejveri i radoznali sa strane sastajali su se ovde uz detroitski tehno, u mračnom, znojavom, gotovo bezvazdušnom trezoru. Ljubitelji muzike samo su prvo morali da pronađu lokaciju.

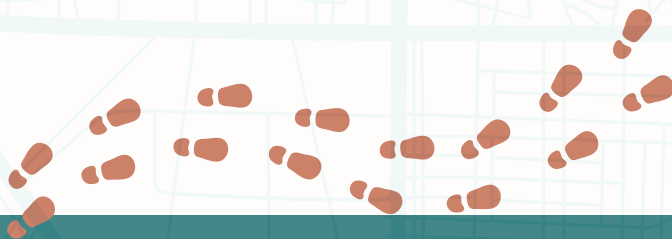
Nije bilo ulice, ni asfalta, ni uličnih svetiljki, samo rupe. Bili smo na kraju sveta. Stajali biste ispred neuglednih baraka na asfaltnom placu. Kada bi vas redari pustili unutra, kročili biste na plesni podijum koji je odlikovao eklektičan haus zvuk.

--suosnivač Tresora Dimitri Hegemann

Ljudi se sećaju znoja koji je kapao sa plafona, piva koje se dodavalo kroz metalne rešetke, bleskova stroboskopa koji su parali maglu i plesača svedenih na siluete.

Mnogi opisuju kako su iz tog podruma izlazili kao promenjeni ljudi. Tresor je postao prototip privremenog korišćenja napuštenog prostora, pretvarajući ruševine i graničnu infrastrukturu u laboratorije slobode.

Između 1991. i 2005. ovde su se odigrale hiljade noći, ali danas ništa na površini ne svedoči o toj priči. Danas se Tresor nalazi u ulici Köpenicker Straße u Kreuzbergu.

Ritmovi Berlina

U Tresoru je tehno bio anoniman, znojav, poluilegalan. Samo nekoliko godina kasnije, TV kamere i poznate ličnosti plesale su uz istu muziku na našoj sledećoj stanici — E-Werku, nekadašnjoj elektrani pretvorenoj u tehno hram, koja je ugostila čak i žurku nakon dodele nagrada MTV Europe Music Awards.

Aktivnost

SCAN ME

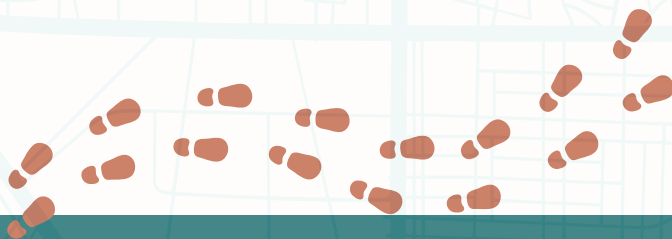
Video-snimak: Tresor devedesetih

SCAN ME

Sledeća stanica:

Ponovo pratite Leipziger StraÙe prema zapadu dok ne stignete do WilhelmstraÙe. Zatim idite levo dok ne dođete do broja 43.

Ritmovi Berlina

Stanica 4: E-Werk

Od elektrane do tehno bine za ceo svet

**Nakon skrivenog trezora
Tresora, naš put vodi do još
jednog dela zaostale
infrastrukture:**

**E-Werka, nekadašnje
električne trafostanice iz
dvadesetih godina 20. veka.**

**Dok je Tresor bio sirov,
radikalan i neudoban, E-Werk
je oličavao vrhunac i
profesionalizaciju rane
berlinske tehno kulture.**

To je imalo posledice. Kultura koja je počela u potpunoj slobodi sada je morala da se suoči sa novim oblicima kontrole, vidljivim kroz prihode, bezbednosne propise i profesionalnu organizaciju događaja.

Nekoliko spratova, čelične staze i dizalice pretvorili su zgradu u vertikalno igralište: burići sa vatrom u prizemlju, laseri i projekcije visoko pod krovom, plesači koji se kreću duž balkona i stepeništa. I sve to usred vladinog kvarta u tranziciji.

Ritmovi Berlina

Ovde su nastupali di-džejevi poput Paula van Dyka, Svena Vätha i grupe Massive Attack. The Prodigy je nastupao tokom dodele MTV European Music Awards 1994. Žurke su postajale pažljivije režirane: satnice nastupa, obezbeđenje, liste gostiju, sponzorstva. Osećaj slobode i dalje je bio prisutan, ali sve organizovaniji.

Odjednom je globalna pop industrija plesala u prostoru koji je izrastao iz skvotova, rejevova i eksperimentalnih noći.

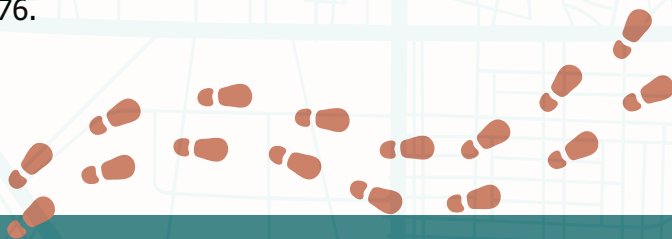
Zvučni zapis!
E-Werk Parkplatzparty 1996

SCAN ME

Sledeća stanica:

Pešačite do stanice metroa Stadtmitte i linijom U2 se odvezite do stanice Märkisches Museum. Pratite Wallstraße prema zapadu i skrenite desno u Inselstraße. Nastavite dok ne stignete do Köpenicker Str. 76.

Ritmovi Berlina

Stanica 5: Walfisch

Od stanice duha do najboljeg pakla na svetu

Tokom podele Berlina, Heinrich-Heine-Straße bila je važan granični prelaz na Zidu, naročito za robni saobraćaj.

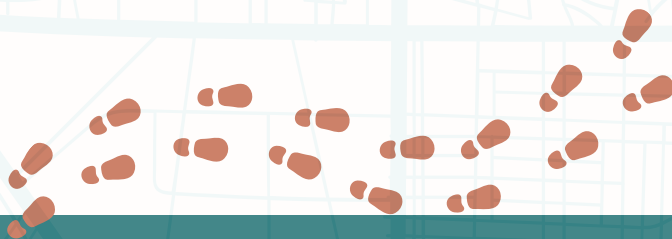
Sama stanica U-Bahna bila je stanica duha: vozovi iz Zapadnog Berlina prolazili su kroz nju bez zaustavljanja, pod stražom istočnonemačkih graničnih trupa.

Bilo je to mesto državnog nadzora i stroge granične kontrole.

Ova ugaona zgrada na uglu Heinrich-Heine-Straße i Köpenicker Straße nekada je bila sasvim običan pab pod imenom Zum Walfisch.

Nakon pada Zida i sloma graničnog režima, pab se pretvorio u nešto sasvim drugačije: afterhour utočište za ljude koji su još uvek bili napeti kada su se svi ostali klubovi već zatvorili.

I iza njega su ponovo stajale ličnosti rane tehno scene – među njima Peter Michael Strube, poznat kao „Der Würfler“.

Ritmovi Berlina

U knjizi *Der Klang der Familie* on se priseća kako su trojici vlasnika najpre morali da objasne ideju afterhoura: otvaranje u pet ujutru, vrhunac oko sedam ili osam, zatvaranje oko podneva. Vlasnici u početku nisu verovali da će to funkcionisati – a onda jeste.

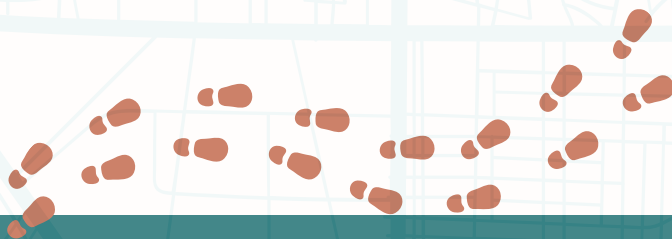
Uglavnom je tura bila: Tresor, Planet, Walfisch. Walfisch je bio totalno sjeban. Predivno. Najlepši pakao na svetu. Slobodan prostor u koji si mogao da se spustiš, svi iscrpljeni, svi srećni, a zvuk i dalje svira.

--Inga Humpe (*Der Klang der Familie*)

Mnogi pamte osećaj potpune iscrpljenosti i potpune sreće u isto vreme, koje je držao na okupu preostali puls zvuka.

Ono što je nekada bilo mesto državnog nadzora i državne kontrole odjednom je postalo portal ka paralelnom univerzumu ultradugih afterhoura, iz kojih su ljudi ponekad izlazili tek trećeg dana.

Danas se na toj lokaciji nalazi takođe legendarni KitKat Club, gde tehno i seks-pozitivne žurke i dalje odražavaju taj rani duh telesne slobode.

Ritmovi Berlina

Stanica 5: Walfisch

Od stanice duha do najlepšeg pakla na svetu

Već poznajemo dve od legendarnih stanica Inge Humpe, hajde da istražimo treću: Planet!

Aktivnost

SCAN ME

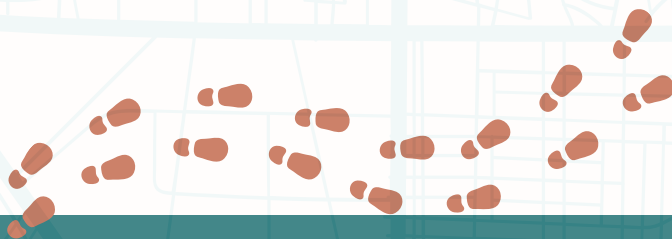
Zvučni zapis! Walfisch 1993

SCAN ME

Sledeća stanica:

Nastavite niz Köpenicker Straße do broja 50.

Ritmovi Berlina

Stanica 6: Planet

„Lepša sestra” Tresora

Klubovi dolaze i odlaze, a ponekad to čine na jednom istom mestu. Planet je bio jedno od takvih mesta. Otprilike od 1991. do 1993, Planet se nalazio u staroj fabrici sapuna kraj Špreje, na mestu na koje će se kasnije, na neko vreme, useliti klub Kater Holzig.

Atmosfera u Planetu veoma se razlikovala od mračnog trezora Tresora ili Walfischovog „prelepeg pakla”.

DJ Clé o Planetu u knjizi Der Klang der Familie kaže sledeće:

„Planet je bio malo blaži od Tresora, možda kao lepša sestra. Bio je šareniji, razigraniji, publika više gej. Atmosfera je bila mnogo toplija, muzika ne tako tvrda.”

--DJ Clé (Der Klang der Familie)

Ritmovi Berlina

A DJ Terrible, poznat i kao Andreas Tomall, dodaje:

Planet je zamenio Tresor kao centralni gradski događaj. Tresor je bio tako preozbiljan, u stilu: 'Imamo najtvrdje ploče, najžešće di-džejeve; ako se usudiš da siđeš u taj podrum, prvo moraš da uspeš da se iz njega izvučeš živ.' Planet je bio zabava za svakoga – pod uslovom da ga pronađeš. Ako nisi znao da je znak bio mali svetleći štapić okačen ispred male ulazne kućice i da moraš da prođeš kroz rupu u ogradi, mogao si da se voziš gore-dole Köpenicker StraÙe unedogled."

--DJ Clé (Der Klang der Familie)

Planet je morao da se zatvori oko 1993, ali priča o toj lokaciji tu se nije završila.

Nekoliko godina kasnije, isto zemljište postalo je dom kluba Kater Holzig, kao deo novog talasa klubova koji su taj improvizovani, magacinski osećaj pretvorili u brend i poslovni model.

Planet stoji tačno na toj liniji: još uvek divlji i privremen, ali već korak bliži brižljivo osmišljenoj, komercijalnoj slici berlinskog noćnog života.

Ritmovi Berlina

Aktivnost

**Video-snimak: PLANET Club
(1991–92)**

SCAN ME

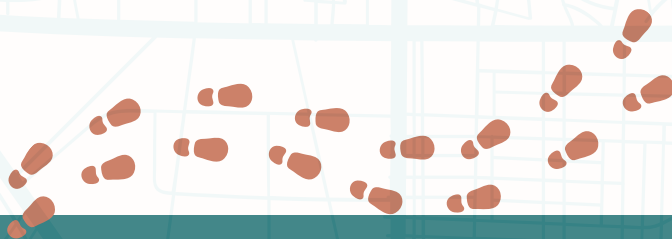

SCAN ME

Sledeća stanica:

Vratite se kratko nazad duž Köpenicker StraÙe i skrenite desno u sledeći ulaz u dvorište.

Ritmovi Berlina

Stanica 7: Kraftwerk + današnji Tresor

Od podzemne laboratorije do kulturne institucije

Tresor se 2007. godine uselio u ovu nekadašnju toplanu i elektranu: Kraftwerk.

Tresor više nije podzemna laboratorija, već ikona međunarodne tehno scene i priznati deo kulturnog identiteta Berlina.

Neki originalni elementi starog kluba, poput metalnih ormarića, ugrađeni su u nove prostorije. Improvizovani osećaj je nestao, ovo mesto je očigledno tu da ostane.

U Kraftwerku tehno deli prostor sa umetničkim izložbama, performansima, festivalima i svetlosnim spektaklima. Ista zgrada ugošćuje klupske noći, zvučne instalacije, konferencije i sponzorisanе događaje.

Tehno se sada pomerio sa margina u središte zvanične slike koju grad ima o sebi.

Ritmovi Berlina

Mali simbol ove promene: originalna vrata Tresora iz Leipziger Stra e sada se nalaze na izložbi „Berlin Global” u Humboldt Forumu, iza stakla – kao muzejski eksponat.

Ovde se spajaju na e teme: **sloboda, kontrola i komercijalizacija**. Tresor je počeo kao polulegalni eksperiment u zaboravljenom trezoru; danas posluje u zaštićenom industrijskom spomeniku, utkan u kulturnu politiku i marketing grada.

Muzika je i dalje glasna, noći su i dalje duge, ali je scena mnogo regulisanija, bezbednija, profesionalnija i deo brenda: „berlinski tehno”.

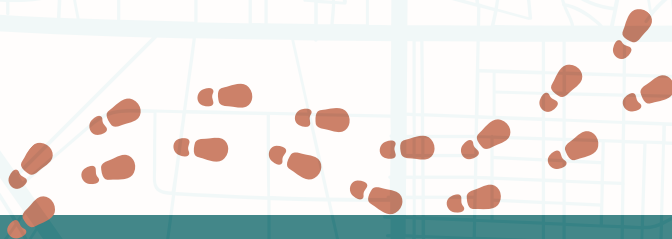
To otvara isto pitanje koje smo postavili kod E-Werka, sada u većem obimu: **kada kultura postane institucija, pa čak i nasleđe, koliko slobode dobija, a koliko je gubi?**

Istovremeno, pritisak komercijalizacije i urbanog razvoja naterao je delove tehno scene da postanu politicky angažovani.

Na e sledeće stanice pokazuju kako su se rejevovi pretvorili u proteste i kako su klubovi počeli da di u glas za svoj grad.

Sledeća stanica:

Napustite lokaciju na isti način na koji ste i ušli i nastavite duž K openicker Stra e dok ne stignete do broja 40.

Ritmovi Berlina

Stanica 8: Eisfabrik & Spreeufer

Tehno kultura i politički protest

Na ovom potezu Köpenicker Straße i Spreeuferu više ne stojimo ispred legendarnog kluba, već ispred nečega što je za priču jednako važno:

simboličnog bojnog polja na kome su se sudarili tehno, nekretnine i pravo na grad.

Nekadašnja Eisfabrik, jedna od najstarijih fabrika leda u Berlinu, stoji ovde kao relikv industrijske istorije, tik uz reku. Nakon što je proizvodnja obustavljena devedesetih godina, kompleks je polako propadao: prazne hale, razbijeni prozori, grafiti, povremene ilegalne žurke. Za mnoge na sceni, ovakve ruševine delovale su kao prirodno stanište tehna nastalog nakon pada Zida: sirovo, otvoreno, još uvek bez jasne funkcije ili cene.

Početkom dvehiljaditih, Spreeufer je postao jedna od najatraktivnijih nekretnina u gradu. Planovi pod nazivom Mediaspree obećavali su nove kancelarije, hotele i lokacije za događaje duž reke.

Ritmovi Berlina

Eisfabrik je, iako zaštićena zgrada, delimično bila ugrožena rušenjem i radikalnom prenamenom. Upravo ovde tehno kultura počela je da se pojavljuje ne samo kao zvučna podloga za žurke, već i kao politički akter.

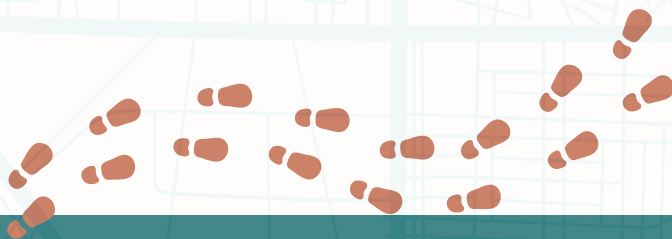
Inicijative poput Mediaspree versenken! (Potopimo Mediaspree!) i Fuckparade – tehno parade nastale kao protest protiv komercijalne Love Parade – marširale su, rejvovale i vikale protiv planirane „investitorske arhitekture” na obali.

Sve je kulminiralo jednim velikim pitanjem: Kome pripada Špreja?

Po prvi put na našoj turi, fokus se jasno pomera iznutra ka spolja: tehno više ne koristi samo ruševine i prazne parcele; on ih brani, govori o njima i polaže pravo na njih kao na deo žive urbane kulture.

Sukob oko Eisfabrik i Spreeuferu pokazuje koliko smo daleko odmakli od ranih devedesetih: od bezbrižnih ilegalnih rejvova na zaboravljenim mestima do organizovanog protesta protiv gubitka tih istih mesta.

Odavde se krećemo ka nekadašnjoj lokaciji Ostguta i projektima Mediaspree – još jednom mestu gde su se klupska kultura, investitori i gradski branding sudarili licem u lice i gde je slika „berlinskog noćnog života” izoštrana za globalnu publiku.

Ritmovi Berlina

Aktivnost

**Video-snimak: Demonstracije
Mediaspree versenken 12.07.2008.**

SCAN ME

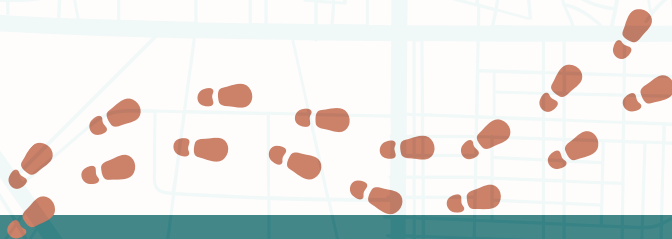

SCAN ME

Sledeća stanica:

Pratite Köpenicker Straße i skrenite levo u Engeldamm. Pređite Špreju i skrenite desno u Stralauer Platz dok ne stignete do Mühlenstraße 26.

Ritmovi Berlina

Stanica 9: Ostgut

Supkulture ili nestanu ili se institucionalizuju

Ostgut se otvorio 1998. godine u nekadašnjem železničkom teretnom skladištu.

Noću je postajao jedan od najvažnijih berlinskih klubova za tvrdi tehno i kvir, gej i fetiš žurke; danju je bio tek još jedna zaostala industrijska zgrada u oblasti koju su investitori i planeri već preuređivali.

Početkom dvehiljaditih, hala je srušena i zamenjena kompleksom arene koji danas stoji ovde – deo istog talasa prenamene duž Špreje koji se često sažima pod imenom Mediaspree.

Ostgut sam po sebi nije bio glavna protestna ikona tog sukoba, ali je njegov nestanak tipičan za ono što se dogodilo mnogim supkulturnim prostorima.

Ekipa i duh Ostguta nisu nestali, već su se preselili u obližnju drugu nekadašnju elektranu. Tamo se 2004. otvorio **Berghain**, koji je od tada postao globalni simbol berlinskog tehna i noćnog života.

Ritmovi Berlina

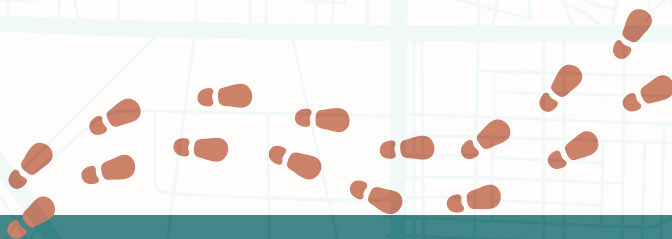
Berghain je paradoks u našoj priči: klub koji je svetski poznat, o kome se neprestano govori i koji je i dalje izuzetno popularan, a ipak, zahvaljujući svojoj politici ulaska i strogom pravilu „bez fotografisanja“, uspeva da zadrži osećaj zaštićenog, poluskrivenog prostora.

Pokazuje da čak i u okviru komercijalizovanog i tržišno oblikovanog „berlinskog noćnog života“ mogu opstati prostori istinske slobode, ukoliko se pažljivo štite.

Odavde nastavljamo ka East Side Gallery, ponovo do Zida, koji je danas zvanični spomenik, kako bismo zatvorili krug između granica, ruševina, klubova i kulturnog nasleđa.

Sledeća stanica:

Zaputite se ka East Side Gallery – ne propustite je.

Ritmovi Berlina

Stanica 10: East Side Gallery

Završavamo tamo gde smo i počeli: kod Berlinskog zida

East Side Gallery je potez nekadašnjeg graničnog zida dug 1,3 km, prekriven muralima, zaštićen kao spomenik i posećen od strane miliona turista svake godine.

Neposredno nakon pada Zida, umetnici iz celog sveta došli su ovde da na betonu naslikaju prizore slobode, nade i ponovnog ujedinjenja.

Ono što je nekada razdvajalo ljude odjednom je postalo **platno za novu priču o otvorenosti i prelaženju granica**. Danas je East Side Gallery deo zvaničnog nasleđa Berlina, ključna slika u svakoj marketinškoj brošuri i, u isto vreme, okružena hotelima, kancelarijama i arenom oko kojih se žestoko sporilo u raspravama o Mediaspree.

Na našoj turi pratili smo sličan put berlinske tehno kulture. Počela je u zaboravljenim podrumima i ruševinama – trezoru **Tresora**, elektrani **E-Werka**, afterhour paklu **Walfischa**, razigranom magacinu **Planeta**.

Ritmovi Berlina

Zatim se preselila u veće, bezbednije, profesionalnije prostore: E-Werk na svom vrhuncu, **Kraftwerk** i **današnji Tresor**, **Berghain** kao globalni simbol. I na kraju je, poput Zida, postala deo zvanične priče grada.

Od 2024. godine, berlinska tehno kultura zvanično je priznata kao nematerijalno kulturno nasleđe od strane **UNESCO-vog Komiteta za kulturno nasleđe**.

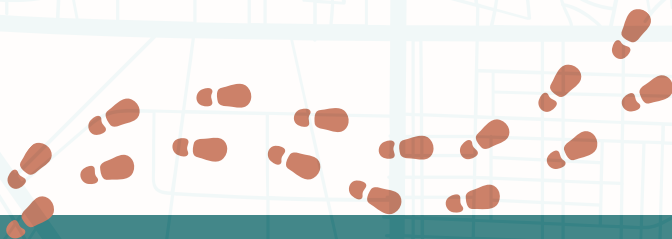
Originalna vrata Tresora sada stoje iza stakla u muzeju, tehno je uvršten u registre kulturnog nasleđa, a klupske noći pojavljuju se u kustoski osmišljenim festivalskim programima. Ono što je počelo kao ilegalni rejevovi u ruševinama sada je nešto na šta je grad ponosan i što želi da zaštiti.

Aktivnost

SCAN ME

Tura se ovde završava, ali berlinski bit se nastavlja. Nastavite da slušate, nastavite da istražujete i razmislite o pričama koje bi mogao da ispriča vaš sopstveni kraj.

Ritmovi Berlina

Reference

Izložba duž Berlinskog zida, sa Saveznim ministarstvom finansija u pozadini (2019), sopstveno delo, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=83854053>

Hochhausformation: Forum-Tower, Kollhoff-Tower, Bahntower, autor: Tuxyso / Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=44485701>

„Stari“ Tresor u Leipziger StraÙe (2003)

Autorstvo nije navedeno u mašinski čitljivom formatu. Pretpostavlja se da je autor Michael Brossmann (na osnovu podataka o nosiocu prava). – Autorstvo nije navedeno u mašinski čitljivom formatu. Pretpostavlja se da je reč o originalnom delu (na osnovu podataka o nosiocu prava). <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=893396>

Wartengebäude u unutrašnjem dvorištu E-Werka, 2008, autor: Jörg Zägel – sopstveno delo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=7109610>

Zgrada sa KitKatClubom 2025, autor: GodeNehler – sopstveno delo, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=173913475>

Planet 1992, snimak sa https://www.youtube.com/watch?v=JJ_1sQyfYM4

Tresor – nova lokacija u Köpenicker StraÙe (2008), autor: Boca Dorada – <https://www.flickr.com/photos/bocadorada/2855497743/>, CC BY-SA 2.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=74749288>

Eisfabrik u delu Berlin-Mitte, autor: User:Nicor – sopstveno delo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2940083>

Ostgut

Autorstvo nije navedeno u mašinski čitljivom formatu. Pretpostavlja se da je autor Michael Brossmann (na osnovu podataka o nosiocu prava). – Autorstvo nije navedeno u mašinski čitljivom formatu. Pretpostavlja se da je reč o originalnom delu (na osnovu podataka o nosiocu prava).

CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=678663>

East Side Gallery, autor: Vwpolonia75 (Jens K. Müller, Hamburg) – sopstveno delo, CC BY 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=21026593>

Ovu brošuru izradio je EuroSoc#DIGITAL u okviru projekta Empower Youth Explore Stories (EYES).

Kontakt

EUROSOC#DIGITAL gmbH
Sponholzstr. 11
12159 Berlin

Tel: +49 (0) 30 - 2023-9615-0

Fax: +49 (0) 30 - 2023-9615-9

info@eurosoc-digital.org

Finansira Evropska unija. Izneti stavovi i mišljenja pripadaju, međutim, isključivo autoru(ima) i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Evropske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Evropska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornim za njih.

(Šifra projekta: 2024-2-DE04-KA220-YOU-000293002)